

ABSTRACT

of the thesis

„*Legal interest in judgment contestation in the civil committal proceedings*”

author: mgr Dominiki Mróz – Szarmach

written under supervision of dr hab. Anny Machnikowskiej, prof. nadzw.

(English version)

The thesis addresses and offers deliberations on the subject of existence, substance, objectives and functions of legal interest as a prerequisite for contesting court judgements in the civil committal proceedings, whose provisions constitute a model regulation for other civil proceedings.

The thesis centers on a number of research purposes. While the first seeks to establish a necessity to distinguish legal interest in contestation as a prerequisite for court judgements' contestability in civil committal proceedings, the second objective is to define a substance of legal interest in contestation and to specify possible circumstances of its appearance, to differentiate it from *gravamen* and to draw mutual correlation between these two terms. The analysis of two first purposes enables the evaluation of the nature of the contestation prerequisite, which legal interest is. The following assumption is to consider, whether the category of legal interest in contestation is uniform from a subjective perspective – with reference to persons, who are to show and avail themselves of it, as well as from an objective perspective, thus in the scope of judgements and appellate remedies. Ultimately, the examination of the foregoing aspects enables the assessment of the legal interest in contestation through the prism of rules, objectives and functions of civil proceedings.

The underlying research of the aforesaid premises hinges on the analysis of Polish law and, in an indispensable scope, of European Union law and the law of other countries. It has helped observe and determine the spectrum of legal interest use in the structure of a number of civil litigation institutions, including in particular appeals against court judgments.

The thesis employs three research methods: axiological, legal-dogmatic, as well as - albeit to a limited extent - comparative.

The thesis consists of four chapters, preceded by the preface and concluded with a summary. The first chapter introduces the concept of a legal interest and its application in

different litigation institutions, especially of the Polish Civil Procedure Code. Deliberations of this part of the thesis are the starting point to further, fundamental direction of the legal interest in contestation assessment, pursued primarily in the light of the purpose this institution serves. In the second chapter, the evolution of the substance and function of the legal interest in contestation is discussed, as well as the potential liability of the State Treasury due to a wrongful review of said prerequisite. Subsequently, chapter three, which together with chapter two may be seen as essential part of the thesis, focuses primarily on showing legal interest in contestation of different judgements with appropriate legal remedies and also on showing legal interest in contestation of other persons than parties to a dispute. Chapter four, in turn, canvasses the relationship between the legal interest in contestation and the selected rules of civil proceedings, and probes the possibility of said institution abuse in civil proceedings.

STRESZCZENIE

pracy doktorskiej pt.

„*Interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia w cywilnym postępowaniu rozpoznawczym*”

autorstwa mgr Dominiki Mróz – Szarmach

napisanej pod kierunkiem: dr hab. Anny Machnikowskiej, prof. nadzw.

(wersja w jęz. polskim)

Dysertacja koncentruje się na rozważaniach w przedmiocie istnienia, treści, celów oraz funkcji interesu prawnego jako przesłanki zaskarżania orzeczeń sądowych w cywilnym postępowaniu rozpoznawczym, którego przepisy stanowią modelową regulację dla innych postępowań cywilnych.

Niniejsza praca skupia się na kilku celach badawczych. Pierwszym z nich jest ustalenie potrzeby wydzielenia interesu prawnego w zaskarżeniu jako przesłanki zaskarżania orzeczeń sądowych w cywilnym postępowaniu rozpoznawczym. Kolejny stanowi określenie treści interesu prawnego w zaskarżeniu oraz wyodrębnienie możliwych okoliczności jego występowania, w tym odróżnienia go od *gravamen* oraz zarysowania wzajemnej relacji tych pojęć. Analiza dwóch pierwszych celów umożliwia ocenę charakteru przesłanki zaskarżenia, jaką jest interes prawny w zaskarżeniu. Następne założenie stanowi rozważenie, czy kategoria interesu prawnego w zaskarżeniu jest jednolita tak w znaczeniu podmiotowym – czyli w odniesieniu do osób, które mają się nim legitymować, jak i przedmiotowym, a zatem w zakresie orzeczeń oraz środków zaskarżenia. Ostatecznie, rozważenie powyższych aspektów, pozwala na ewaluację interesu prawnego w zaskarżeniu przez pryzmat zasad, celów i funkcji postępowania cywilnego jako całości.

Badania przedmiotowych założeń oparto na analizie prawa polskiego, a także w niezbędnym zakresie, prawa unijnego oraz prawa krajowego innych państw. Pozwoliło to dostrzec zakres wykorzystania interesu prawnego w konstrukcji wielu cywilnych instytucji procesowych, w tym w szczególności przy zaskarżaniu judykatów sądowych.

W rozprawie zasadniczo posłużono się trzema metodami badawczymi, to jest aksjologiczną, dogmatycznoprawną, a także – choć w ograniczonym zakresie, prawnoporównawczą.

Dysertacja składa się z czterech rozdziałów, poprzedzonych wstępem oraz zwięzonym podsumowaniem. Pierwszy z rozdziałów przedstawia pojęcie interesu prawnego oraz jego zastosowanie w różnych instytucjach procesowych, głównie Kodeksu postępowania cywilnego. Rozważania tej części pracy stanowią punkt wyjścia dla dalszego, zasadniczego kierunku oceny interesu prawnego w zaskarżeniu, dokonywanej przede wszystkim w świetle celu, jakiemu służy ta instytucja. W rozdziale drugim omówiono ewolucję treści oraz funkcji nadawanej interesowi prawnemu w zaskarżeniu, jak również przeanalizowano ewentualną odpowiedzialność Skarbu Państwa, związana z wadliwą oceną tej przesłanki. Z kolei w rozdziale trzecim, który obok rozdziału drugiego, można uznać za zasadniczą część pracy, skupiono się przede wszystkim na pokazaniu interesu prawnego w zaskarżeniu poszczególnych orzeczeń odpowiednimi środkami zaskarżenia, a także interesu prawnego w zaskarżeniu podmiotów innych niż strona. Natomiast w rozdziale czwartym zarysowano związek interesu prawnego w zaskarżeniu z wybranymi zasadami postępowania cywilnego oraz poddano analizie możliwość nadużycia tej instytucji w postępowaniu cywilnym.